

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

คู่มือสำหรับประชาชน

การเข้ารับบริการ
นวด อบ ประคบ สมุนไพร
ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

จัดทำโดย

ศูนย์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กระทรวงสาธารณสุข

สารบัญ

หน้า

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการยื่นคำขอ

- สถานที่ให้บริการ
- สิทธิการรักษาที่รองรับ

1

ค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ

- สิทธิบัตรทอง
- สิทธิข้าราชการ และสิทธิรัฐวิสาหกิจ/ชำระเงินเอง
- อัตราเบิกจ่ายสิทธิข้าราชการ

2

ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต

- ขั้นตอนการรับบริการ

5

รายการเอกสารหรือหลักฐาน

6

แนวทางการใช้ดุลพินิจ

7

ช่องทางการร้องเรียน

8

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการยื่นคำขอ

สถานที่ให้บริการ

ศูนย์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ทั้งหมด 14 แห่ง ทั่วประเทศ

ศพท. เขตสุขภาพที่ 1 จ.ลำปาง
ศพท. เขตสุขภาพที่ 2 จ.สุโขทัย
ศพท. เขตสุขภาพที่ 3 จ.นครสวรรค์
ศพท. เขตสุขภาพที่ 5 จ.นครปฐม
ศพท. เขตสุขภาพที่ 6 จ.ฉะเชิงเทรา
ศพท. เขตสุขภาพที่ 7 จ.ขอนแก่น
ศพท. เขตสุขภาพที่ 8 จ.อุดรธานี
ศพท. เขตสุขภาพที่ 9 จ.สุรินทร์
ศพท. เขตสุขภาพที่ 10 จ.อุบลราชธานี
ศพท. เขตสุขภาพที่ 11 จ.ชุมพร
ศพท. เขตสุขภาพที่ 12 จ.พัทลุง
ศพท. สาขา ศสส. กทม.
ศพท. สาขา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา (แจ้งวัฒนะ) กทม.
ศพท. สาขามีนบุรี กทม.

ศพท. = ศูนย์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

สิทธิการรักษาที่รองรับ

สิทธิบัตรทอง

สิทธิรัฐวิสาหกิจ/
ชำระเงินเอง

สิทธิข้าราชการ

- ข้าราชการพลเรือน/ส่วนกลาง
- ข้าราชการส่วนท้องถิ่น
- ข้าราชการกรุงเทพมหานคร
- ข้าราชการประเภทอื่นๆ

หมายเหตุ: สิทธิบัตรทองและสิทธิข้าราชการ สามารถใช้ได้เฉพาะบาง ศพท. (กรุณาตรวจสอบก่อนเข้ารับบริการ)

ค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ

ค่าใช้จ่ายหัตถการแพทย์แผนไทย สิทธิบัตรทอง

ลำดับ	รายการ	หน่วยนับ	อัตราค่าใช้จ่าย
หัตถการแพทย์แผนไทย			
1	การนวดเพื่อการบำบัดรักษาโรค	ครั้ง	30 บาท
2	การนวดเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต โรคสันนิบาตและการฟื้นฟูมารดาหลังคลอด	ครั้ง	30 บาท
3	การนวดและประคบเพื่อการบำบัดรักษาโรค	ครั้ง	30 บาท
4	การนวดและประคบเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้ป่วย อัมพฤกษ์ อัมพาต โรคสันนิบาตและการฟื้นฟูมารดาหลังคลอด	ครั้ง	30 บาท
5	การประคบสมุนไพรเพื่อการบำบัดรักษาโรคและฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต	ครั้ง	30 บาท
6	การอบไอน้ำสมุนไพรสำหรับการรักษาโรคและการฟื้นฟู	ครั้ง	30 บาท

หมายเหตุ: หัตถการนวดเพื่อการบำบัดรักษาโรคหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ, หัตถการนวดและประคบเพื่อการบำบัดรักษาโรคหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ, หัตถการการประคบสมุนไพรเพื่อการบำบัดรักษาโรคและฟื้นฟูสมรรถภาพ ให้เบิกเพียงรหัสใดรหัสหนึ่งเท่านั้น และต้องไม่เกิน 2 ครั้ง/สัปดาห์

ค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ

ค่าใช้จ่ายหัตถการแพทย์แผนไทย

สิทธิข้าราชการ* และสิทธิรัฐวิสาหกิจ/ชำระเงินเอง

ลำดับ	รายการ	หน่วยนับ	อัตราค่าใช้จ่าย
หัตถการแพทย์แผนไทย			
1	การนวดเพื่อการบำบัดรักษาโรค	ครั้ง	250 บาท
2	การนวดเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต โรคสันนิบาตและการฟื้นฟูมารดาหลังคลอด	ครั้ง	250 บาท
3	การนวดและประคบเพื่อการบำบัดรักษาโรค	ครั้ง	300 /350* บาท
4	การนวดและประคบเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้ป่วย อัมพฤกษ์ อัมพาต โรคสันนิบาตและการฟื้นฟูมารดาหลังคลอด	ครั้ง	300 /350* บาท
5	นวดแผนไทย	ครั้ง	400** บาท
6	การประคบสมุนไพรเพื่อการบำบัดรักษาโรคและฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต	ครั้ง	200 /250* บาท
7	ทาบมือเกลือเพื่อการฟื้นฟูมารดาหลังคลอด	ครั้ง	350/500* บาท
8	การอบไอน้ำสมุนไพรสำหรับการรักษาโรคและการฟื้นฟู	ครั้ง	170 /200* บาท
9	นวดตัวเพื่อสุขภาพ	ครั้ง	250 บาท
10	ประคบสมุนไพรทั้งตัวเพื่อสุขภาพ	ครั้ง	250/ 300* บาท
11	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ	ครั้ง	200/250* บาท

หมายเหตุ: สาขาศูนย์ราชการ และสาขารัฐสภา* / สาขารัฐสภา**

ข้อมูล ณ วันที่ 23 กรกฎาคม 2569

สิทธิข้าราชการ*

- ข้าราชการพลเรือน/ส่วนกลาง
- ข้าราชการกรุงเทพมหานคร
- ข้าราชการส่วนท้องถิ่น
- ข้าราชการประเภทอื่นๆ

อัตราเบิกจ่ายสิทธิข้าราชการ*

ลำดับ	รายการ	หน่วย นับ	อัตราเบิก จ่าย	หมายเหตุ
หัตถการแพทย์แผนไทย				
1	การนวดเพื่อการบำบัดรักษาโรค	ครั้ง	200 บาท	ไม่เกินวันละ 1 ครั้ง และต้องไม่เกิน 3 ครั้ง/สัปดาห์
2	การนวดเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้ป่วย อัมพฤกษ์ อัมพาต โรคสันนิบาตและการฟื้นฟู มารดาหลังคลอด	ครั้ง	200 บาท	ไม่เกินวันละ 1 ครั้ง และต้องไม่เกิน 5 ครั้ง/สัปดาห์ กรณี การฟื้นฟูมารดาหลังคลอด ไม่เกินวันละ 1 ครั้งและต้องไม่เกิน 5 ครั้ง ภายใน 3 เดือนหลังคลอด
3	การนวดและประคบเพื่อการบำบัดรักษาโรค	ครั้ง	250 บาท	ไม่เกินวันละ 1 ครั้ง และต้องไม่เกิน 3 ครั้ง/สัปดาห์
4	การนวดและประคบเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพ สำหรับผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต โรคสันนิบาต และการฟื้นฟูมารดาหลังคลอด	ครั้ง	250 บาท	ไม่เกินวันละ 1 ครั้ง และต้องไม่เกิน 5 ครั้ง/สัปดาห์ กรณี การฟื้นฟูมารดาหลังคลอด ไม่เกินวันละ 1 ครั้งและต้องไม่เกิน 5 ครั้ง ภายใน 3 เดือนหลังคลอด
5	การประคบสมุนไพรเพื่อการบำบัดรักษาโรคและ ฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต	ครั้ง	150 บาท	ไม่เกินวันละ 1 ครั้ง และต้องไม่เกิน 3 ครั้ง/สัปดาห์ กรณี การฟื้นฟูมารดาหลังคลอด ไม่เกินวันละ 1 ครั้งและต้องไม่เกิน 5 ครั้ง ภายใน 3 เดือนหลังคลอด
6	กับหม้อเกลือเพื่อการฟื้นฟูมารดาหลังคลอด	ครั้ง	300 บาท	ไม่เกินวันละ 1 ครั้ง และต้องไม่เกิน 5 ครั้ง ภายใน 3 เดือนหลังคลอด
7	การอบไอน้ำสมุนไพรสำหรับการรักษาโรคและ การฟื้นฟู	ครั้ง	120 บาท	ไม่เกินวันละ 1 ครั้ง และต้องไม่เกิน 3 ครั้ง/สัปดาห์ กรณี การฟื้นฟูมารดาหลังคลอด ไม่เกินวันละ 1 ครั้งและต้องไม่เกิน 5 ครั้ง ภายใน 3 เดือนหลังคลอด

หมายเหตุ: หัตถการนวดเพื่อการบำบัดรักษาโรคหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ, หัตถการนวดและประคบเพื่อการบำบัดรักษาโรคหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ, หัตถการการประคบสมุนไพรเพื่อการบำบัดรักษาโรคและฟื้นฟูสมรรถภาพ **ให้เบิกเพียงรหัสใดรหัสหนึ่งเท่านั้น**

สิทธิข้าราชการ*

- ข้าราชการพลเรือน/ส่วนกลาง
- ข้าราชการกรุงเทพมหานคร
- ข้าราชการส่วนท้องถิ่น
- ข้าราชการประเภทอื่นๆ

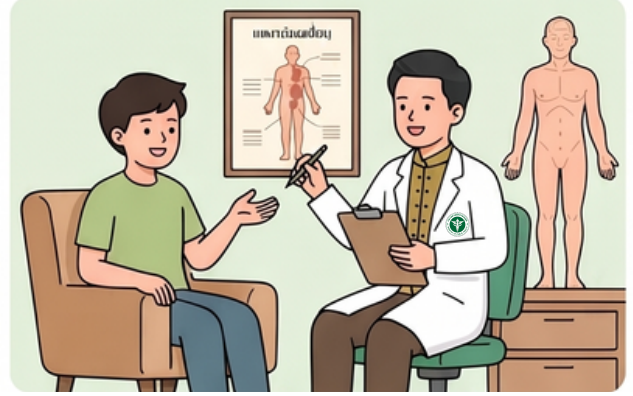
ขั้นตอนการรับบริการ

1. ตรวจสอบเอกสารและลงทะเบียน

ตรวจสอบบัตรประชาชน คัดกรองอาการเบื้องต้น และวัดสัญญาณชีพ

2. การตรวจวินิจฉัยโดยแพทย์แผนไทย

พบแพทย์แผนไทยเพื่อซักประวัติ ตรวจร่างกาย และสั่งการรักษาตามอาการ รวมถึงการให้คำแนะนำ

3. ชำระค่าบริการ

ติดต่อชำระเงินที่การเงินก่อนเข้ารับการทำหัตถการ

4. ทำหัตถการรักษา

1.รับบริการนวด ประคบ หรืออบสมุนไพร ตามคำสั่งการรักษาของแพทย์แผนไทย

การให้บริการทำหัตถการ **กรณี**

- นวดบำบัด 45 นาที
- นวดและประคบ 60 นาที
- อบไอน้ำสมุนไพร 30 นาที

2. รับยาสมุนไพรหลังการรักษา (ถ้ามี)

5. จองคิวเพื่อรับการรักษาต่อเนื่อง

สามารถจองคิวล่วงหน้าได้ผ่านทางโทรศัพท์

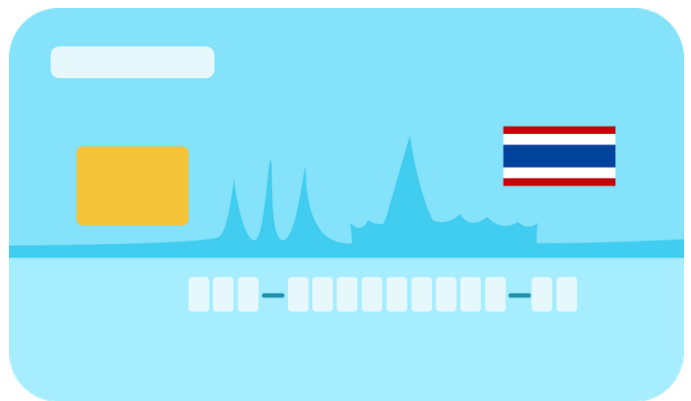
รายการเอกสารหรือหลักฐาน สำหรับผู้รับบริการ

1

เอกสารยืนยันตัวตน

ฉบับจริง

บัตรประจำตัว
ประชาชน

หมายเหตุ: ผู้ป่วยต้อง นำบัตรประชาชนมาแสดงด้วยตนเอง ในการติดต่อเข้ารับบริการ

2

เอกสารประวัติสุขภาพ (ถ้ามี)

ฉบับจริง

บัตรประจำตัวผู้ป่วย

เอกสารประวัติรักษา

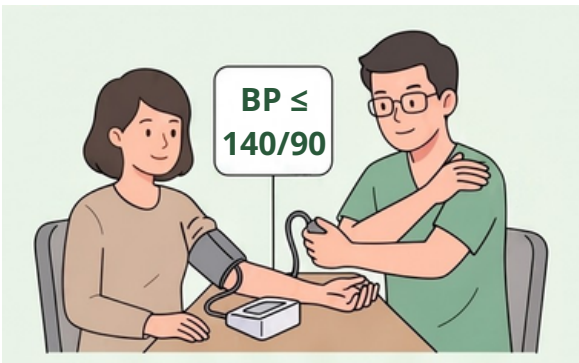
แนวทางการใช้ดุลพินิจ

1. เกณฑ์การประเมินจากการซักประวัติ (History Taking Criteria)

1. **ประวัติโรคประจำตัว** (เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง)
2. **ประวัติการรับประทานยาละลายลิ่มเลือด**: เพื่อคัดกรองความเสี่ยงก่อนสั่งนวดหรือประคบ
3. **การคัดกรองข้อห้ามเด็ดขาด** แพทย์ต้องงดเว้นการสั่งหัตถการ
 - ใช้สูงเกิน 38.5 องศาเซลเซียส
 - กระดูกหัก/แตก/ร้าวที่ยังไม่ติดสนิท
 - สตรีมีครรภ์ (ในบางอายุครรภ์หรือบางจุดที่ห้ามนวด)
 - ภาวะติดเชื้อรุนแรง
4. **การประเมินระดับความปวด (Pain Score)**: ต้องมีการซักถามและบันทึกระดับความเจ็บปวด

2. เกณฑ์การประเมินจากการตรวจร่างกาย (Physical Examination Criteria)

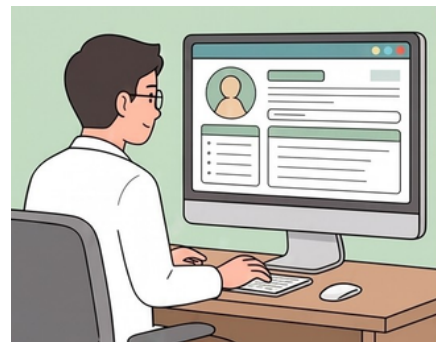
1. **ประเมินสัญญาณชีพ (Vital Signs)**: ต้องพิจารณาผลการวัดความดันโลหิต อัตราการเต้นของหัวใจ และอุณหภูมิร่างกายจากจุดคัดกรอง หากความดันโลหิตสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (เช่น เกิน 140/90 mmHg หรือตามเกณฑ์ของคลินิก) แพทย์ต้องใช้ดุลพินิจให้พักและวัดซ้ำ หากไม่ลดลง ต้องงดการทำหัตถการ
2. **การตรวจประเมินทางระบบกล้ามเนื้อและกระดูก**: แพทย์ต้องคลำ ตรวจสอบความตึงตัวของกล้ามเนื้อ องศาการเคลื่อนไหวของข้อต่อ (Range of Motion) หรือตรวจตามแนวเส้นประสาทสืบ เพื่อระบุตำแหน่งรอยโรคที่ชัดเจนก่อนสั่งหัตถการเฉพาะจุด

3. เกณฑ์การสั่งการรักษาและเลือกประเภทหัตถการ (Treatment Prescription Criteria)

การสั่งหัตถการหรือจ่ายยาสมุนไพร
ต้องสมเหตุสมผลและสอดคล้องกับผลการวินิจฉัย

4. เกณฑ์การบันทึกและการตรวจสอบ (Documentation and Audit)

แพทย์ต้องบันทึกเหตุผล อาการแสดง ผลการประเมิน
และแผนการรักษาลงในระบบหรือเวชระเบียนทุกครั้ง

ช่องทางการร้องเรียน

สายด่วน: 02-591-7007

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ติดต่อเจ้าหน้าที่โดยตรงผ่านทางโทรศัพท์
เพื่อแจ้งเรื่องร้องเรียน

เว็บไซต์ร้องเรียนออนไลน์

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ร้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ได้ที่นี่

<https://www.dtam.moph.go.th/complaint/>

แจ้งเรื่องร้องเรียน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

- สายด่วน: 1206
- โทรศัพท์: 0-2502-6670-80 ต่อ 1900, 1904-7
- โทรสาร: 0-2502-6132
- ที่อยู่: 99 หมู่ 4 อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
- เว็บไซต์: www.pacc.go.th
- Facebook: [facebook.com/PACC.GO.TH](https://www.facebook.com/PACC.GO.TH)

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

